

Euroopan komission ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi unionin tullikoodeksin ja Euroopan unionin tulliviranomaisen perustamisesta sekä asetuksen (EU) 952/2013 kumoamisesta

Eduskuntatunnus

U 27/2023 vp

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Euroopan komissio antoi 17.5.2023 osana unionin tullireformia ehdotuksen (COM (2023) 258 final) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi unionin tullikoodeksin ja Euroopan unionin tulliviranomaisen perustamisesta sekä asetuksen (EU) 952/2013 kumoamisesta. Asetusehdotusta on käsitelty neuvoston tulliliittotyöryhmässä Espanjan, Belgian, Unkarin ja Puolan puheenjohtajuuskausilla. Asetusehdotusta on käsitelty neuvoston tulliliittotyöryhmässä Espanjan, Belgian, Unkarin ja Puolan puheenjohtajuuskausilla.

Puola tavoittelee neuvoston yleisnäkemyksen hyväksymistä kesäkuussa 2025. Työskentely jatkuu tiiviisti neuvoston tulliliittotyöryhmässä kesäkuun ajan. Puola antaa ehdotuksen käsittelystä edistymisraportin talous- ja rahoitusasioiden Ecofin-neuvostolle 20.6.2025 ja on valmistautunut viemään yleisnäkemyksen 27.6.2025 neuvoston pysyvien edustajien komitean (Coreper) hyväksyttäväksi.

Euroopan parlamentti on vahvistanut kantansa asetusehdotukseen 13.3.2024. Kolmi-kantaneuvottelut neuvoston, parlamentin ja komission välillä voisivat alkaa pian neuvoston yleisnäkemyksen hyväksymisen jälkeen. Muiden tullireformiehdotukseen kuuluvien neuvoston asetus- ja direktiiviehdotusten käsittely jatkuu neuvoston työryhmissä tulevalle Tanskan puheenjohtajuuskaudella.

Asetusehdotuksesta annettiin valtioneuvoston U-kirjelmä ((27/2023 vp) eduskunnalle 3.8.2023. Tämän U-jatkokirjeen tarkoituksena on antaa tietoja neuvotteluiden etenemisestä sekä täydentää Suomen kantoja jatkoneuvotteluja varten tullikoodeksiin ehdotetun uuden käsittelymaksun osalta.

Suomen kanta

Valtioneuvosto on muodostanut näkemyksen asetusehdotukseen aiemmin U-kirjelmässä (U27/2023 vp). Valtioneuvosto täydentää U-kirjelmässä esitettyjä kantoja seuraavasti:

Asetusehdotus on neuvostokäsittelyn aikana edennyt monin osin Suomen kannalta hyvään suuntaan. Valtioneuvosto pitää asetusehdotusta kokonaisuutena kannatettavana, sillä se nykyaikaistaisi ja yksinkertaistaisi tullimenettelyiden käyttämistä, keventäisi toimijoiden hallinnollista taakkaa, huomioisi riittävästi tietosuojan sekä turvaisi myös Ahvenanmaan verorajamenettelyiden sujuvuuden. Ehdotetulla asetuksella perustettavat Euroopan unionin tulliviranomainen sekä unionin uusi tullidatakeskus yhdenmukaistaisivat ja tehostaisivat tullitoimintaa koko unionissa. Valtioneuvosto katsoo, että neuvostokäsittelyssä esitetyt kompromissit vastaavat suurelta osin Suomen neuvottelutavoitteita.

Neuvoston työryhmäkäsittelyssä ehdotettuun asetukseen on esitetty lisättäväksi säännös uudesta erityisestä käsittelymaksusta, jota kannettaisiin sähköisen kaupan etämyynnissä (eli verkkokaupassa) kolmansista maista kuluttajille tuoduista verkkokauppatavaroista.

Valtioneuvosto kannattaa esitetyn käsittelymaksun säätämistä jatkuvasti kasvavan, Tullin resursseja vievän ja vaikeasti valvottavan sähköisen etämyynnin tavaratuonnille. Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että käsittelymaksun suuruus perustuu WTO:n sääntöjen (GATT:n Art. 8) mukaisesti pääpiirteissään verkkokauppatavaroiden tullivalvonnan kustannuksiin.

Valtioneuvosto katsoo, että on tärkeää, että maksua koskevat säännökset ovat selkeitä ja koko unionissa sovellettavia. Valtioneuvosto pitää oikeana ratkaisua, että maksu kanetaan kuluttajan sijasta verkkokaupan myyjältä tai välittäjältä.

Käsittelymaksun tuottojen kohdentamisen osalta valtioneuvosto kannattaa ensisijaisesti ratkaisua, jossa käsittelymaksun tuotto kohdistettaisiin EU:n budjettiin yleiskatteellisesti, eikä tuloja korvamerkittäisi ensisijaisesti EU:n datakeskuksen kustannusten kattamiseen. Tämä olisi parempi EU:n budjetin läpinäkyvyyden kannalta eikä vähennettäisi budjettivallan käyttäjien mahdollisuuksia vaikuttaa talousarvioon. Tarvittaessa voidaan myös hyväksyä osan tuotosta kohdistamisen suoraan maksun kantavalle jäsenvaltioille, jolloin luonteva osuus olisi sama kuin tullinkantopalkkio määrä eli 25 %, jota myös on perusteltu jäsenvaltiolle aiheutuvilla kustannuksilla.

Valtioneuvosto pitää liian avoimena ehdotusta, jonka mukaan komissiolle annettaisiin valtuutus asettaa delegoidulla asetuksella myös muunlaisia erityispalveluista kannettavia maksuja.

Pääasiallinen sisältö

Ehdotus unionin uudeksi tullikodeksiksi

Komission kunnianhimoinen tullireformiehdotus Euroopan unionin tulliliiton toiminnan uudistamiseksi koostuu kolmesta lainsäädäntöehdotuksesta, joista keskeisin on ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi unionin tullikodeksista ja Euroopan unionin tulliviranomaisesta (jatkossa uusi tullikodeksi). Sillä uudistettaisiin unionin keskeinen tullilainsäädäntö.

Tullireformiuudistuksella unionin tulliliittoa nykyaikaistettaisiin perustamalla sen toiminta vahvasti digitaalisuuden ja tiedon tehokkaaseen hyödyntämiseen, osin toimintoja

keskittämällä. Uudella tullikodeksilla perustettava EU:n uusi tullidatakeskus korvaisi ajan myötä jäsenvaltioiden erilliset tullitietojärjestelmät. Tiedot annettaisiin yhteisen rajapinnan kautta EU:n tullidatakeskukselle, jonka kautta kansalliset tullit saisivat ne käyttöönsä. Tullidatakeskus mahdollistaisi myös EU-tasoisien riskianalyysin, joka täydentäisi jäsenvaltioiden kansallisia riskinhallintajärjestelmiä. Uudella tullikodeksilla perustettaisiin myös EU:n uusi tulliviranomainen, jonka keskeisinä tehtävinä olisi vastata EU:n tullidatakeskuksen toiminasta sekä EU-tason riskinhallinnasta. Sillä olisi myös muita tehtäviä, kuten operatiivisen kriisinhallinnan koordinoiminen unionin tasolla sekä erilaisia tukia ja koordinaatiotehtäviä tullitoiminnan yhdenmukaisuuden lisäämiseksi unionissa.

Uuden tullikodeksin keskeisenä tavoitteena on lisäksi vähentää yritysten ja viranomaisten kuluja ja hallinnollista taakkaa yksinkertaistamalla ja nykyaikaistamalla tullimenettelyjä ja -muodollisuuksia. Esimerkiksi uusi 'luotettavien ja tarkastettujen toimijoiden' (Trust and Check trader) -kategoria mahdollistaisi pitkälle meneviä helpotuksia tullimenettelyihin, kun toimija täyttää tiukat luotettavuuden ja läpinäkyvyyden ehdot. Myös erityinen sähköisen kaupan etämyynnin yksinkertaistettu tulliselvitysmenettely luotaisiin nykyisen järjestelmän yksinkertaistamiseksi ja yhdenmukaistamiseksi sähköisen kaupankäynnin alv-sääntöjen kanssa. Lisäksi toimijoiden oikeuksia ja vastuita selkeytettäisiin nykysääntelyyn nähden.

Uudistus toteutettaisiin vaiheittain, pääosin ehdotuksen antamista seuraavien 5–15 vuoden aikana. Ehdotuksen mukaan uusi tullikodeksi olisi täysimääräisesti sovellettavissa vuonna 2038.

Käsittelymaksusta

Euroopan komissio esitteli ajatuksen kolmansista maista suoraan kuluttajille toimitettavista verkkokauppatavaroista kannettavasta uudesta syrjimättömästä käsittelymaksusta 5.2.2025 antamassaan tiedonannossa 'Kattava EU:n keinovalikoima turvallista ja kestävää verkkokauppaa varten' (COM (2025) 37 final). Maksulla kompensoitaisiin lisäkustannuksia, joita aiheutuu sanottujen lähetysten valvonnasta EU-sääntöjen noudattamisen varmistamiseksi. Kuluttajan sijasta käsittelymaksun suorittaisi verkossa toimiva vähittäismyyjä tai välittäjä. Tiedonannosta laaditussa E-kirjeessä (E38/2025 vp) todettiin Suomen olevan valmis tarkastelemaan maksun käyttöönottoa.

Komissio on todennut, että sen tarkoitus ei ole antaa käsittelymaksusta erillistä lainsäädäntöehdotusta, vaan että asiaa koskevan sääntelyn voisi lisätä neuvostokäsittelyssä tullireformin uutta tullikodeksia koskevaan ehdotukseen. Komissio jakoi neuvoston tulliliittotyöryhmälle 13.5. epävirallisen työasiakirjan, jossa se luonnosteli uuteen tullikodeksiin tarvittavia muutoksia ja 22.5. täydentävän asiakirjan erityisesti maksun suuruuden määräytymisen perusteista. Asiasta keskusteltiin neuvoston tulliliittotyöryhmässä 3.6., jossa jäsenvaltiot suhtautuivat käsittelymaksuun yleisellä tasolla myönteisesti. Useita kysymyksiä ja kommentteja esitettiin liittyen maksun määräytymiseen ja kantamiseen. Suuri osa puheenvuoron käyttäneistä jäsenvaltiosta katsoi myös, että maksuista kertyvien tulojen tulisi kuulua kokonaan tai ainakin osittain valvontatyön tekeville jäsenvaltioille.

Puheenjohtaja on komission näkemysten ja tulliliittotyöryhmässä käydyn alustavan keskustelun perusteella sisällyttänyt 7.6.2025 uutta tullikodeksia koskevan kompromissiehdotuksensa artiklaan 18 unionin uutta käsittelymaksua koskevan ehdotuksen.

Käsittelymaksu kannettaisiin kolmansista maista tuoduista etämyyntitavaroista, kun ne luovutetaan vapaaseen liikkeeseen. Maksua ei kannettaisi kuluttajalta, vaan verkossa toimivalta myyjältä tai välittäjältä (alustalta). Maksu kannettaisiin samaan tapaan kuin vapaaseen liikkeeseen luovutettavista tavaroista maksettava tuontitulli.

Käsittelymaksun perusteena olisi vapaaseen liikkeen luovutettavien tavaroiden säännösten mukaisuuden valvomisen edellyttämät tarkastus – ja valvontakulut. Käsittelymaksun olisi vastattava likimäärin sanottuja kuluja, mutta se ei saisi ylittää niitä. Maksun määrä saisi olla pienempi, jos etämyyntitavara luovutetaan vapaaseen liikkeeseen erityisestä etämyynnin tullivarastosta, jonne tavaroita tuotaisiin suurena määränä kerralla (bulkina). Puheenjohtaja ehdottaa, että komissio voisi delegoidulla asetuksella säätää maksun määrästä ja että käsittelymaksun ja sen perusteena käytettyjen kulujen suhteellisuudesta laadittaisiin vuosittain raportti.

Puheenjohtaja ehdottaa komission näkemyksen mukaisesti, että maksu tuloutettaisiin unionin budjettiin niin sanottuina muina tuloina. Maksuista kertyvistä tuloista osa olisi ns. käyttötarkoitukseen sidottuja unionin tuloja. Niillä rahoitettaisiin EU:n uuden tulliviranomaisen ylläpitämien tullidatakeskuksen ylläpitokustannukset. Lisäksi puheenjohtaja ehdottaa, että myös jäsenvaltiot saisivat prosentuaalisen osan maksutuloista. Sanottu prosenttiosuus on jätetty neuvotteluissa täsmennettäväksi. Muu osa unionin käsittelymaksuista kertyvistä tuloista siirrettäisiin unionin talousarvioon yleiskatteellisina muina tuloina.

Puheenjohtajan ehdotukseen sisältyy myös säännösehdotus, jonka mukaan komissoille annettaisiin valtuutus asettaa delegoidulla asetuksella myös muunlaisia tulliviranomaisten erityispalveluista kannettavia maksuja.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Unionin uuden tullikoodeksin ja EU:n tulliviranomaisen perustamista koskeva asetusehdotus perustuu Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 33, 114 ja 207 artiklaan.

Oikeusperusta on edelleen asianmukainen. Ehdotus käsitellään tavallisessa lainsäätämisjärjestyksessä ja sen hyväksymisestä päätetään neuvostossa määränemmistöllä

Käsittely Euroopan parlamentissa

Euroopan parlamentissa ehdotuksen pääkäsittelystä vastaa sisämarkkina- ja kuluttajan-suojavaliokunta (IMCO). Mietinnön esittelijäksi nimettiin irlantilainen Deirdre Clune (EPP). Europarlamenttivaalien jälkeen asian uudeksi esittelijäksi nykyisessä parlamentissa on nimetty hollantilainen Dirk Gotink (EPP).

Euroopan parlamentti vahvisti 13.3.2024 oman kantansa tullireformiin sisältyvään tullikoodeksiehdotukseen kannattamalla valiokunnan lainsäädäntömietintöä (1. käsittely; COM (2023)0258 – C9-0175/2023–2023/0156(COD)). Parlamentti kannattaa laajasti ja vahvasti ehdotusta ja suhtautuu myönteisesti siinä esitettyihin uudistuksiin. Parlamentti ehdottaa kuitenkin uuden EU:n tulliviranomaisen toiminnan sekä EU:n datakeskuksen vaiheittaisen aloittamisen aikaistamista kahdella vuodella vuoden 2026 alusta lukien. Lisäksi datakeskus tulisi parlamentin mukaan saada täysimääräisesti käyttöön jo vuonna 2032, ehdotetun vuoden 2038 alun sijasta. Parlamentti katsoo mm. myös, että EU:n tulliviranomaisen toimintaa tukemaan pitäisi perustaa sidosryhmien edustajista muodostuva neuvoa-antava tullilautakunta. Parlamentti ehdottaa lisäksi EU:n tulliviranomaiseen perustettavaksi tavaroista ilmoittamista koskevan 'foorumin', johon viranomaiset, yritykset, kuluttajat ja kansalaiset voisivat ilmoittaa sisämarkkinoille saapuvista tavaroista, jotka eivät ole unionin lainsäädännön mukaisia. Kaikkiaan parlamentti ehdottaa komission tullireformiehdotukseen yhteensä 292 tarkistusta. Parlamentti on joulukuussa 2024 tekemänsä päätöksen nojalla valmis aloittamaan toimielinten väliset kolmikantaneuvottelut.

Kansallinen valmistelu

U-jatkokirjelmä on valmisteltu valtiovarainministeriössä ja käsitelty tullitekniset asiat – jaoston (EU5) kirjallisessa menettelyssä 10.–12.6.2025.

Valtioneuvoston U-kirjelmä (U 27/2023 vp.) valmisteltiin valtiovarainministeriössä. Ennen kirjelmän antamista elokuussa 2023, sitä käsiteltiin kesäkuussa EU5-tullitekniset kysymykset valmistelujaostossa sekä veroasioiden EU9-valmistelujaoston kirjallisessa menettelyssä sekä heinäkuussa EU-ministerivaliokunnan kirjallisessa menettelyssä.

Eduskuntakäsittely

Eduskunta on käsitellyt unionin tullireformia koskevan valtioneuvoston U-kirjelmän U 27/2023 vp. Eduskunnan hallintovaliokunta ja valtiovarainvaliokunta antoivat lausuntonsa (HaVL 14/2023 vp. ja VaVL 6/2023 vp.) eduskunnan suurelle valiokunnalle, joka 20.10.2023 erityisvaliokuntien tapaan ja niiden lausuntojen mukaisesti yhtyi valtioneuvoston kantaan (SuVek 71/2023).

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Ehdotettu asetus on suoraan sovellettavaa unionioikeutta eikä sinänsä edellytä erillisiä toimenpiteitä tullakseen kansallisesti voimaan. Jotkin uutta tullikoodeksia koskevaan komission ehdotukseen sisältyvät säännökset, kuten mahdollisesti tullirikkomuksia ja niiden muita kuin rikosoikeudellisia seuraamuksia koskevat uudet säännökset, edellyttäisivät toteutuessaan kansallisen tullilain säännösten tarkistamista.

Ehdotus kuuluu Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 27 §:n perusteella valtakunnan lainsäädäntövaltaan.

Suomen liittymisestä Euroopan unioniin tehtyyn sopimukseen (SopS 103/94) liitetyn pöytäkirjan N:o 2 (Ahvenanmaan pöytäkirja) mukaan Ahvenanmaa ei kuulu EU:n veroalueeseen. Se kuitenkin kuuluu EU:n tullialueeseen. Unionin lainsäädännön mukaan Ahvenanmaan maakunnan ja EU:n veroalueen väliseen tavaraliikenteeseen sovelletaan lähtökohtaisesti kolmansien maiden kanssa käytävää kauppaa koskevia maahantuonti- ja vientisäännöksiä. Voimassa olevan tullikoodeksin 1 artiklan 3 kohdan nojalla Ahvenanmaan ja EU:n veroalueen väliseen tavaraliikenteeseen on kuitenkin mahdollista soveltaa yksinkertaistettuja menettelyjä. Yksinkertaistettujen menettelyjen tarkemmasta sisällöstä säädetään voimassa olevan tullikoodeksin 2 artiklan nojalla annetulla komission delegoidulla asetuksella (EU) 2105/2446.

Ehdotettu asetus uudeksi tullikoodeksiksi sisältäisi vastaavan yksinkertaistetut menettelyt mahdollistavan säännöksen (1 artiklan 4 kohta) kuin voimassa oleva tullikoodeksi. Lisäksi komissiolle siirrettäisiin asetusehdotuksen 4 artiklalla edelleen valta määrittää delegoiduilla asetuksilla ne unionin tullilainsäädännön säännökset, joita sovellettaisiin unionitavaroiden kauppaan EU:n veroalueen ja sen ulkopuolisten tullialueen osien, kuten Ahvenanmaan maakunnan, välillä sekä EU:n veroalueen ulkopuolisten tullialueen osien välillä käytävään kauppaan. Koska em. säännöksiin perustuvilla yksinkertaistuksilla on erityistä merkitystä Ahvenanmaan maakunnalle, on niitä koskevien Suomen kannottojen valmistelussa huolehdittava maakunnan mahdollisuudesta osallistua valmisteluun.

Taloudelliset vaikutukset

Komission mukaan uudistus tehostaisi maksamattomien tullien kantamista sekä tulliviranomaisten mahdollisuuksia puuttua tuontitavaroiden aliarvostamiseen ja muihin tullipetoksiin. Komission mukaan vuonna 2021 maksamatta jääneiden määrättyjen tullien

määrä oli yhteensä 524 miljoonaa euroa. Komissio arvioi myös, että enintään 150 euron arvoisten tavaroiden tullittomuuden poistaminen vuonna 2028, lisäisi tullituloja noin miljardi euroa vuodessa.

Komission vaikutusarvion mukaan tulliliiton kokonaisuudistuksesta koituisi sen voimaantuloa seuraavan 15 vuoden aikana unionin jäsenvaltioille yhteensä noin 22 miljardin euron ja talouden toimijoille noin 27 miljardin euron suuruiset säästöt.

Komission arvion mukaan EU:n tulliviranomaisen ja EU:n tullidatakeskuksen perustamisesta ja kehittämisestä aiheutuisi ehdotuksen voimaantuloa seuraavien 15 vuoden aikana unionille yhteensä noin 1,9 miljardin euron kulut. EU:n tulliviranomaisen perustamiseen tuosta summasta kuluisi noin 230 miljoonaa euroa ja EU:n tullidatakeskuksen perustamiseen 559 miljoonaa euroa. Muu osa kuluisi unionin 'datatilan' (data space) ylläpitoon. EU:n tulliviranomainen ja EU:n tullidatakeskuksen kehittäminen eivät edellyttäisi unionin budjetin kasvattamista rahoituskaudella 2021—2027, sillä kahden ensimmäisen vuoden kustannukset, noin 60 miljoonaa euroa, rahoitettaisiin tulliohjelmasta 2021—2027 (unionin tullitoiminnan yleinen rahoitusohjelma). Komission ehdotuksen mukaan vuoden 2027 jälkeen unionin kustannukset olisivat 1,850 miljardia euroa.

Vasta vuosien kuluttua sovellettavaksi tulevan uudistuksen tarkempia kustannusvaikutuksia Suomen Tullille on vaikea arvioida. Ehdotuksella ei olisi vaikutusta voimassa olevan koodeksin perusteella nykyisin tehtävään laajaan tullitietojärjestelmien uudistuksen sisältöön, aikatauluun eikä rahoitukseen. Tähän vuoden 2025 loppuun mennessä toteutettavaan tulliselvityksen tietojärjestelmien uudistamiseen Tulli on arvioinut tarvittavan yhteensä noin 130 miljoonaa euroa Tullin toimintamenojen ulkopuolista lisärahoitusta. Nyt ehdotetun tulliuudistuksen vaikutus Tulli tietojärjestelmäkustannuksiin riippuu paljon siitä, missä tahdissa ja missä määrin olemassa olevat eri järjestelmät integroitaisiin EU:n tullidatakeskukseen.

Uudella tullikoodeksilla saattaa olla ajan myötä vaikutusta jäsenvaltioiden tullinkantopalkkioiden jakautumiseen. Suomen Tulli keräsi kantopalkkioita vuonna 2024 yhteensä 45,9 miljoonaa euroa. Ehdotetun muutoksen mahdollista vaikutusta Suomen tullikantopalkkioon ei ole mahdollista vielä arvioida.

Käsittelymaksun taloudelliset vaikutukset

Puheenjohtajan ehdotuksessa on jätetty käsittelymaksun suuruus avoimeksi, mutta siinä sanotaan, että kerättävien maksujen tulisi vastata suunnilleen syntyviä kustannuksia, mutta jäädä niiden alle. Komissiolta on saatu laskelma, jossa sähköisen etämyynnin tullitoiminnalle aiheuttamat kustannukset olisivat noin kolme miljardia euroa.

Komission näkemyksen mukaan sanottu kolme miljardia euroa voitaisiin kerätä, jos jokaisesta verkkokaupassa tuodusta ja vapaaseen liikkeeseen luovutetusta paketista kannettaisiin 2 euron suuruinen käsittelymaksu ja bulkkitavarana erityiseen etämyynnin tullivarastoon ensin tuoduista tavaroista 50 sentin suuruinen käsittelymaksu, jolla kannustettaisiin toimijoita käyttämään tullivalvontaa helpottavaa varastointimenettelyä. Komissio on arvioinut, että käsittelymaksun myötä etämyynnin tuonti vähenisi nykyisestä 19 %, mikä koskisi erityisen halpoja tuotteita. Useimmat toimijat siirtyisivät komission arvion mukaan 0,5 euron maksun mukaiseen menettelyyn. Komissio arvioi 2 euron maksun arvoidaan edelleen vähentävän tuontimääriä 10 %. Jäljelle jäävästä etämyynnin volyymista arvoidaan 70 % olevan 0,5 euron piirissä. Lisäksi käsittelymaksun piiriin kuuluvan tuonnin määrän on arvioitu kasvavan 35 % vuoden 2024 tasosta.

Komission mukaan käsittelymaksusta kertyvät tulot olisivat unionin talousarvioon tuloutettavia yleiskatteellisia tuloja, lukuun ottamatta noin 300 miljoonan vuotuista määrää, jolla katettaisiin unionin uuden tullidatakeskuksen ylläpitokustannukset. Tuo osa tuloista

olisi asetuksen (EU, Euratom) 2509/2024 21 artiklan 3 kohdan a alakohdassa tarkoitettua käyttötarkoitukseen sidottua unionin muuta tuloa.

Puheenjohtajan käsittelymaksua koskeva esitys noudattaa edellä selostettua komission näkemystä käsittelymaksusta kertyvien tulojen tulouttamisesta, mutta puheenjohtaja ehdottaa lisäksi, että maksulla katettaisiin myös kansallisten tulliviranomaisten verkkokauppalähetysten valvonnasta ja vapaaseen liikkeeseen luovuttamisesta aiheutuvia ylimääräisiä kustannuksia. Ehdotuksen mukaan jäsenvaltiot saisivat prosentuaalisen osan keräämistään käsittelymaksuista. Sanottu prosenttiosuus on jätetty neuvotteluissa täsmennettäväksi.

Puheenjohtajan ehdotuksen mukaan käsittelymaksu kannettaisiin kuten tullimaksu. Tullit ovat komission omia perinteisiä varoja. Jäsenvaltiot pidättävät itselleen neuvoston omien varojen päätöksen (EU, Euratom 2020/2053) mukaan kantamistaan tullien määrästä 25 prosenttia kantokuluina eli ns. tullinkantopalkkiona, jolla katetaan jäsenvaltiolle syntyviä kustannuksia. Käsittelymaksu ei olisi unionin oma vara, mutta kun maksun perusteena olisivat muun muassa tulliviranomaisille aiheutuvat kustannukset olisi johdonmukaista, että käsittelymaksusta jäsenvaltioilla jäävä prosenttiosuus, jos sellaisesta päätetään, vastaisi tullinkantopalkkion prosenttiosuutta.

Unionin tullidatakeskuksen ylläpitokustannusten sekä jäsenvaltioiden prosentuaalisen osuuden jälkeen jäävä osuus käsittelymaksusta kertyvistä tuloista olisi unionin talousarvion yleiskatteellista muuta tuloa, jota kautta se hyödyttäisi epäsuorasti jäsenvaltioita pienentämällä niiden bruttokansantuloon perustuvia omien varojen maksuja. Tullin vuoden 2024 tilinpäätöksen mukaan verkkokauppalähetysten määrä kasvoi vuonna 2024 3,6 miljoonasta 28,2 miljoonaan kappaleeseen. Kasvu on tilinpäätöksen mukaan ollut edellisten kahden vuoden aikana 35- kertainen ja on jatkanut kasvuaan. Tullista saadun tiedon mukaan kuluvan vuoden toukokuussa verkkokauppatavaraerien lukumäärä oli noussut jo melkein viiteen miljoonaan (4 942 131 kpl), mikä vastaisi vuotuisella tasolla miltei 60 miljoonaa tavaraerää. Soveltamalla komission edellä selostettua arvioita käsittelymaksun kertymisestä, kantaisi Tulli käsittelymaksua yhteensä noin 55 miljoonaa euroa. Jos käsittelymaksusta jäsenvaltiolle jäävä prosenttiosuus vastaisi nykyistä tullinkantopalkkion 25 prosenttia, jäisi Tullin kantamista käsittelymaksuista Suomelle arviolta hieman alle 14 miljoonaa euroa (13,75 me).

Mikäli 3 miljardia euroa käsittelymaksuja tuloutettaisiin muina tuloina kokonaisuudessaan unionin talousarvioon, pienentyisi Suomen kansallisesta talousarviosta maksettavat EU-maksut noin 50 miljoonaa euroa (Suomen maksuosuus on noin 1,6 %). Mikäli 3 miljardin euron käsittelymaksusta vähennettäisiin EU:n tullidatakeskuksen ylläpitokulut, 300 miljoonaa euroa, sekä jäsenvaltioiden käsittelymaksusta pidättämä kansallinen osuus, esimerkiksi 25 prosenttia eli 750 miljoonaa, pienentyisi Suomen kansallisesta talousarviosta maksettavat EU-maksut noin 30 miljoonaa euroa. Lisäksi Suomi saisi viimeksi mainitussa tapauksessa kansallisen osuuden keräämistään käsittelymaksuista, joka arvion mukaan olisi hieman alle 14 miljoonaa euroa.

Sikäli kuin käsittelymaksu tulisi sovellettavaksi sen jälkeen, kun unionin uusi tullidatakeskus on otettu käyttöön, ei Tullille arvioida koituvan maksun käyttöön ottamisesta merkittäviä hallinnollisia vaikutuksia.

Neuvoston ns. omien varojen päätöksen (EU, Euratom, 2020/2053) 9 artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltiot pidättävät itsellään kantokuluina 25 prosenttia kantamiensa tullien määrästä. Ehdotettu unionin käsittelymaksu ei olisi kuitenkaan unionin omavara eikä mainittu säännös sovellettu siihen.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Ehdotuksesta aiheutuisi sen voimaantuloa seuraavien 15 vuoden aikana unionille merkittäviä lisäkuluja. Uudistus ei edellyttäisi voimassa olevan monivuotisen rahoituskehiksen (MFF) aikana lisärahoitusta ja sitä voitaisiin toteuttaa nykyisen MFF:n puitteissa. Uudistuksen rahoituksesta kuluva monivuotisen rahoituskauden (2021–2027) jälkeen tulee sopia tulevan monivuotisen rahoituskehiksen valmistelun yhteydessä erikseen.

Asiakirjat

ST 10017/25

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Ismo Mäenpää, VM Tulliyksikkö, ismo.maenpaa@gov.fi, +358 2955 30231
Jukka M. Kekkonen, VM Tulliyksikkö, jukka.kekkonen@gov.fi, +358 2955 30269

VAHVA-tunnus

EU/790/2023

Liitteet Puheenjohtajan neuvoston sihteeristölle toimittama revisioitu ehdotus

Viite Napsauta tähän ja kirjoita viite